

Liberal Düşünce'nin 94. sayısını kapsamlı bir içerik ve önemli tartışmalarla okuyucuya sunuyoruz. Derginin bu sayısında altı tane telif eser, iki tane yorum ve bir çeviri dosyası bulunmaktadır.

İlk makalede İbrahim Sarıtaş, modern dünyada siyasal konumu tamamıyla değişen Katolik Kilisesinin siyasal Katolisizm ile parlamenter düzene nasıl uyum sağladığını incelemektedir. Siyasal Katolisizmin Hıristiyan demokrat partilere doğru evrimi Türkçe literatürde bugüne kadar pek de ilgi görmeyen bir konudur. Fransız Devrimi sonrası Katolik Kilisesinin hangi siyasal, ekonomik ve kurumsal baskılar altında varlığını devam ettirdiği ve modern dünyaya adapte olduğu, içinde pek çok farklı seviyede soruların yattığı önemli bir konudur. Sarıtaş'ın çalışmasının din ile siyaset arasındaki ilişkilere dair yeni soruların gündeme gelmesine ciddi katkılar sağlayacağını umuyorum.

İkinci makalede, Adem Levent, matematiksel iktisadın mekanikleşen dilinin sadece iktisat bilimini "fakirleştirmedini" ama diğer sosyal bilimler için de bir tehdit olduğunu ileri sürmektedir. Şüphesiz insan eylemlerinin sadece ekonomik boyutuna odaklanarak fiyat mekanizmasının verdiği avantajla yanlışılamaya açık öngörüler sunan iktisat bilimi ciddi tartışmalar doğurmaktadır. Levent, matematiksel iktisat özelinde ana akım iktisat teorisine yöneltilen bazı önemli itirazları Veblen ve Lachmann'ın görüşleri üzerinden inceleyerek Türkçe literatür için önemli bir katkı sunmaktadır. Bu çalışma ile iktisat disiplinin sosyal bilimler açısından önemi bir kez daha açığa çıkmaktadır.

Üçüncü makalede Devrim Özkan felsefe ve siyasal düşünceler tarihinin önemli bir tartışmasını tekrar incelemeye açmaktadır. "Sokrates'in Savunması"nı bilimsel yöntem ve demokrasi tartışması eksenine oturarak Sokrates'in öğretisinin anlamını, onun "vatandaş" kavramına yüklediği anlam üzerinden değerlendirmektedir. Özkan, bir yandan Sokrates'in fikirlerini Atina'nın tarihsel gelişimi ile açıklarken, diğer yandan Sokrates'in fikirlerinin "tarih üstü" değerini de öne çıkartmaktadır.

Dördüncü makalede Barış Aydın klasik sözleşmeci geleneği Marx ve Foucault üzerinden kapsamlı bir eleştiriye tabi tutmaktadır. Aydın'ın temel vurgusu, siyasetin Antik Yunan'dan beri ileri gelen kapsamlı anlamını, sözleşmecilerin modern dönemde ekonomizme indirgedikleri yönündedir. Makale pek çok açıdan ciddi bir liberalizm eleştirisi olarak da okunabilir. Açıkçası bu tür eleştirilerin dergide akademik tartışmaya dönüşmesi en büyük beklentimdir. Sözleşmecilik maalesef hem *Liberal Düşünce Dergisi*'nde hem de genel anlamda Türkçe literatürde üzerinde fazla düşünülmeyen bir konudur. Temelde

hangi tür ahlâkî akıl yürütmenin haklılaştırılabilir (justify) olduğu üzerine kurgulanan sözleşmeciliğin liberal gelenek içindeki yeri oldukça büyüktür. Aydın'ın kapsamlı ve ayrıntılı eleştirisi bu bakımdan son derece anlamlıdır.

Beşinci makalede Selim Öztürk, Zeydiliği siyaset tarihi çerçevesinde açıklamaktadır. Öztürk, bin yılı aşkın bir süredir yaşayan bir mezhebin siyasal tartışmalar bağlamında nasıl değerlendirilebileceğini göstererek, Ortadoğu'nun karmaşık sosyo-kültürel, etnik ve dinî yapısının önemi üzerinde durmaktadır. Öztürk, Ortadoğu bağlamında din ve siyaset üzerine tartışmanın dinler tarihinden bağımsız olamayacağına işaret ederek, önemli bir konuda okuyucuyu aydınlatmaktadır.

Altıncı makalede Şerafettin Okan Yayla, sigortacılığın anlam ve işlevlerini tarihsel ve teorik düzeyde tartışarak, Türkiye'deki sigortacılık sektörünün sorunlarını ortaya koymaktadır. Türkiye'de sigortacılığın yeterince gelişmemiş oluşunun temel sebebi gelişmemiş piyasa ekonomisine ve sektöre yapılan devlet müdahalesine dayandırılabilir. En nihayetinde vatandaşların karşılaştıkları riskleri azaltmayı hedefleyen sigortacılık sisteminin yeterince gelişmemiş olması toplumu bir bütün olarak daha fazla riske sokmaktadır. Yayla incelemesinde bu problemi kavramsal bir analizle ele almaktadır.

Derginin bu sayısında iki adet de yorum yazısı bulunmaktadır. İlk yorumda Davut Dursun, Ali Fuad Başgil'in *Hür Fikirler Mecmuası*'ndaki yazılarının anlamını yorumlayarak, Başgil'in siyasal tarihimizdeki önemini vurgulamaktadır. İkinci yorumda ise Liberal Düşünce Topluluğu Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Tanel Demirel'in 2018'de Liberal Düşünce Kongresi'nde yaptığı konuşma metnini yayımlıyoruz. Demirel liberal düşünceye gönül verenlerin dikkat etmesi gereken konular üzerine özlü uyarılarda bulunmaktadır.

Son olarak okuyucuya bir çeviri dosyası hediye ediyoruz. *The Economist*'in liberal filozoflar ve liberal düşünceye yönelik eleştirel bağlamda hazırladığı yazı dizisini Türkçeye çevirerek, okuyucuya sunuyoruz. Düşünce tarihini güncel sorunlar bağlamında yorumlayan bu kısa yazılar serisi hayli bilgilendirici ve eğlencelidir.

Böylece *Liberal Düşünce*'nin 94. sayısı geniş kapsamı ve ayrıntılı tartışmaları ile tamamlanmış bulunuyor. Keyifli okumalar dilerim.

Buğra Kalkan